

บทที่ 3

สภาพพื้นที่ศึกษา

3.1 ประวัติความเป็นมาของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม¹

สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เป็นสถาบันดีเด่นรางวัลพระราชทานระดับอุดมศึกษา คำว่า “สถาบันราชภัฏ” เป็นนามพระราชทานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทาน แทนคำว่า “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2538 บทบาทที่สำคัญของสถาบันราชภัฏตามเจตนารมย์ในพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ 2538 ก็คือ การเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งคำว่า “ท้องถิ่น” ในที่นี้หมายถึง คน วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจะต้องบูรณาการทางด้านความรู้ การสอน การวิจัย และการบริการทางวิชาการ ให้สอดคล้องกลมกลืนและนำไปสู่ความเจริญของท้องถิ่น ดังนั้นการพัฒนาท้องถิ่นภายใต้หน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นภาระกิจอันสำคัญของคณาจารย์และนักศึกษาทุกคน

สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เดิมชื่อว่า ‘โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม’ เพราะเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับฝึกหัดครูมัธยม รับนักเรียนที่มีสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนฝึกหัดครูประโยคครูประถม (ป.ป.) และนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 8 มาศึกษาต่อเพื่อเลื่อนวิทยฐานะจากครู ป.ป. ให้สูงขึ้น ไปสู่ครู ประโยคครูมัธยม (ป.ม.)

โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2483 แต่เปิดสอนในปีการศึกษา 2484 เป็นโรงเรียนสหศึกษา คือชายหญิงเรียนรวมกัน มี หม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย เป็นอาจารย์ใหญ่ ระยะเวลาเริ่มแรกโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมยังไม่มีอาคารสถานที่เรียน จึงไปอาศัย

¹ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม, คู่มือการศึกษา ปีการศึกษา 2539 (กรุงเทพมหานคร: วิชาการพิมพ์), 2539, หน้า 31-36.

เรียนที่ โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ใกล้เคียงกิ่งเพชร ต่อมาได้ใช้อาคารริมถนนในเขต
วังจันทร์เกษม ด้านหลังกระทรวงศึกษาธิการเป็นสถานที่เรียน จึงเรียกติดปากว่า 'ปม.หลัง
กระทรวง' ทั้งนี้หลักสูตรการฝึกหัดครูสมัยนั้น ไม่มีวิชาเอก วิชาโท นักเรียนต้องเรียนทุกรายวิชา
เพื่อจะได้ออกไปเป็นครูที่สามารถสอนได้ทุกวิชา

พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการประกาศยกฐานะ 'โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม'
เป็น'วิทยาลัยครู' และให้เปลี่ยนหลักสูตรการผลิตครูประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม (ป.ม.)เป็น
การผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) ในปีนั้นกระทรวงศึกษาธิการจัด
สร้างสถานที่ทำการครุสภาในบริเวณที่ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมจึงต้อง
ย้ายไปตั้งใหม่ ที่ซอยสังฆะวิณะ 2 (ลาดพร้าว 23) แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
ในเนื้อที่ 89 ไร่ 88 ตารางวา ตั้งชื่อใหม่ว่า 'วิทยาลัยครูจันทร์เกษม' เพราะเคยอยู่ในเขตวังจันทร์
เกษม

พ.ศ. 2512 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคนอกเวลา ระดับ ป.กศ.

พ.ศ. 2515 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคนอกเวลา ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง

พ.ศ. 2517 วิทยาลัยเปิดสอนนักศึกษาภาคปกติ ระดับประกาศนียบัตรอุดม
ศึกษา (ป.อ.) ซึ่งเทียบเท่าปริญญาตรี วิชาเอกคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยใช้หลักสูตร
วิทยาลัยวิชาการศึกษา (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปัจจุบัน)

พ.ศ. 2519 วิทยาลัยดรับนักศึกษาระดับ ป.กศ. เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย
ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะส่งเสริมวิทยฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพครูให้สูงขึ้น และเปิดสอน
ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกเกษตรกรรมหลักสูตร 2 ปี เพิ่มอีก 1 วิชาเอก

พ.ศ. 2522 วิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี
ได้แก่ การประถมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา พลศึกษา และเปิดรับนักศึกษา
ตามโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อคป.) ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี

พ.ศ. 2523 วิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 4 ปี
ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา เกษตรศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป
พลศึกษา

พ.ศ. 2525 วิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิตหลักสูตร 2 ปี วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาช่างก่อสร้างและศิลปหัตถกรรม เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา

พ.ศ. 2526 วิทยาลัยจัดการศึกษาต่อเนื่องระดับ ป.กศ. ชั้นสูง สาขาเทคนิค อาชีพ ได้แก่ อังกฤษบริการ วารสารและการประชาสัมพันธ์ ศิลปกรรม ธุรกิจการท่องเที่ยว กสิกรรม การอาหาร เสื้อผ้า งานไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ศึกษา

พ.ศ. 2527 วิทยาลัยเปิดสอนระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี วิชาศิลปศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ จิตวิทยาการแนะแนว

พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 มีผลให้วิทยาลัยครูจันทระเกษมรวมกลุ่มอยู่ในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกัน และสภาการฝึกหัดครูได้ออกข้อบังคับว่าด้วยกลุ่มวิทยาลัย พ.ศ. 2528 กลุ่มวิทยาลัยครูจึงพัฒนาไปเป็น 'สภวิทยาลัย' และวิทยาลัยครูจันทระเกษมสังกัดอยู่ใน 'สภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์' ในปีนี้เพิ่มคณะวิชาเกษตรศาสตร์และอุตสาหกรรม คณะวิชาวิทยาการจัดการ สำนักส่งเสริมวิชาการ นอกจากนี้สายวิชาชีพครูระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 2 ปี เปิดสอนวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาอาหารและโภชนาการ ศิลปะประดิษฐ์ ระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 2 ปี วิชาเอกส่งเสริมและสื่อสารการเกษตร ระดับอนุปริญญาวิทยาศาสตร์ (อ.วท.) หลักสูตร 2 ปี วิชาเอกการอาหาร อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรมก่อสร้าง และระดับอนุปริญญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) หลักสูตร 2 ปี วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วารสารศาสตร์และการประชาสัมพันธ์ ธุรกิจการท่องเที่ยว

พ.ศ. 2529 สายวิชาชีพครู เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- ครุศาสตร์บัณฑิต(ค.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ การวัดผลการศึกษา ธุรกิจศึกษา

- ครุศาสตร์บัณฑิต(ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ บริหารการศึกษา ดนตรี คอมพิวเตอร์ สุขศึกษา

ส่วนสายวิชาการอื่น เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต(วท.บ) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ฟิสิกส์

- อนุปริญญาวิทยาศาสตร(อ.วท.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ พืชศาสตร์ สัตวบาล
วิทยาการคอมพิวเตอร์

- ศิลปศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี ได้แก่ ภาษา
อังกฤษ อนุปริญญา ศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ภาษาอังกฤษ บริหารธุรกิจ
อังกฤษธุรกิจ

ในปีนี้ วิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร
ประจำการ² (กศ.บป.) รุ่นที่ 1 สาขาวิชาชีพครู 4 ปี และ 2 ปี สายวิชาการอื่นระดับปริญญาตรี
และระดับอนุปริญญา

พ.ศ. 2530 วิทยาลัยเปิดสอนตามหลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 แบ่ง
เป็น 3 สาขา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์

สาขาวิชาการศึกษา เพิ่มวิชาเอกดังนี้

- ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ได้แก่ การประถมศึกษา
ศึกษา เคมี บรรณารักษศาสตร์ ศิลปศาสตร์ อุตสาหกรรมศิลป์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และ
นวัตกรรมทางการศึกษา

- ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ประวัติศาสตร์

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มวิชาเอกดังนี้

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ สถิติประยุกต์

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 2 ปี หลังอนุปริญญา ได้แก่

สัตวบาล วิทยาการคอมพิวเตอร์ สถิติประยุกต์

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ บรรณารักษศาสตร์

- อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ศิลปะและการละคร

พ.ศ. 2531 สาขาวิชาการศึกษา เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- ครุศาสตร์ (ค.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ ดนตรีศึกษา คณิตศาสตร์ ชีววิทยา

คอมพิวเตอร์

² หมายถึง หลักสูตรภาคสมทบ

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ วิทยาการคอมพิวเตอร์

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 2 ปี หลังอนุปริญญา ได้แก่ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีก่อสร้าง)

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพิ่มวิชาเอก ดังนี้

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ นิเทศศาสตร์

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 2 ปี หลังอนุปริญญา ได้แก่ นิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

- อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ดนตรีสากล บรรณารักษศาสตร์ เศรษฐศาสตร์สหกรณ์

พ.ศ. 2532 สาขาวิทยาศาสตร์ เปิดสอนเพิ่มในสาขาวิชาดังต่อไปนี้

- อนุปริญญาวิทยาศาสตร์ (อ.วท.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ เคมีปฏิบัติ สถิติประยุกต์

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ การจัดการทั่วไป

พ.ศ. 2533 สาขาวิชาการศึกษา วิชาที่เปิดเพิ่ม ได้แก่

- ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี หลังอนุปริญญา ได้แก่ นาฏศิลป์ และการละคร

- อนุปริญญาครุศาสตร์ (อ.คศ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ วิชาที่เปิดเพิ่ม

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ วารสารศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

- อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (อ.ศศ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ ออกแบบประยุกต์ศิลป์

พ.ศ. 2534 เปิดศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย และเพิ่มสาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 4 ปี โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร

พ.ศ. 2535 เปิดโรงพยาบาลสัตว์ และ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มหลักสูตรอนุปริญญาวิทยาศาสตร์ (อ.วท.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ สัตวรักษ์

พ.ศ. 2536 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มหลักสูตรดังนี้

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ ชีววิทยาประยุกต์ วิทยาศาสตร์การกีฬา

สาขาวิชาศิลปศาสตร์เพิ่มโปรแกรมวิชา ดังนี้

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ การบริหารธุรกิจ ศิลปกรรม (ออกแบบประยุกต์ศิลป์) ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) หลักสูตร 2 ปี ได้แก่ การจัดการทั่วไป (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)

พ.ศ. 2537 ได้เปิดโปรแกรมวิชาเพิ่มเติม ดังนี้

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) หลักสูตร 4 ปี ได้แก่ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (เทคโนโลยีสถาปัตยกรรม) วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (การควบคุมมลพิษ) และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม (การจัดการทรัพยากร) และสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี โปรแกรมวิชาภาษาฝรั่งเศส

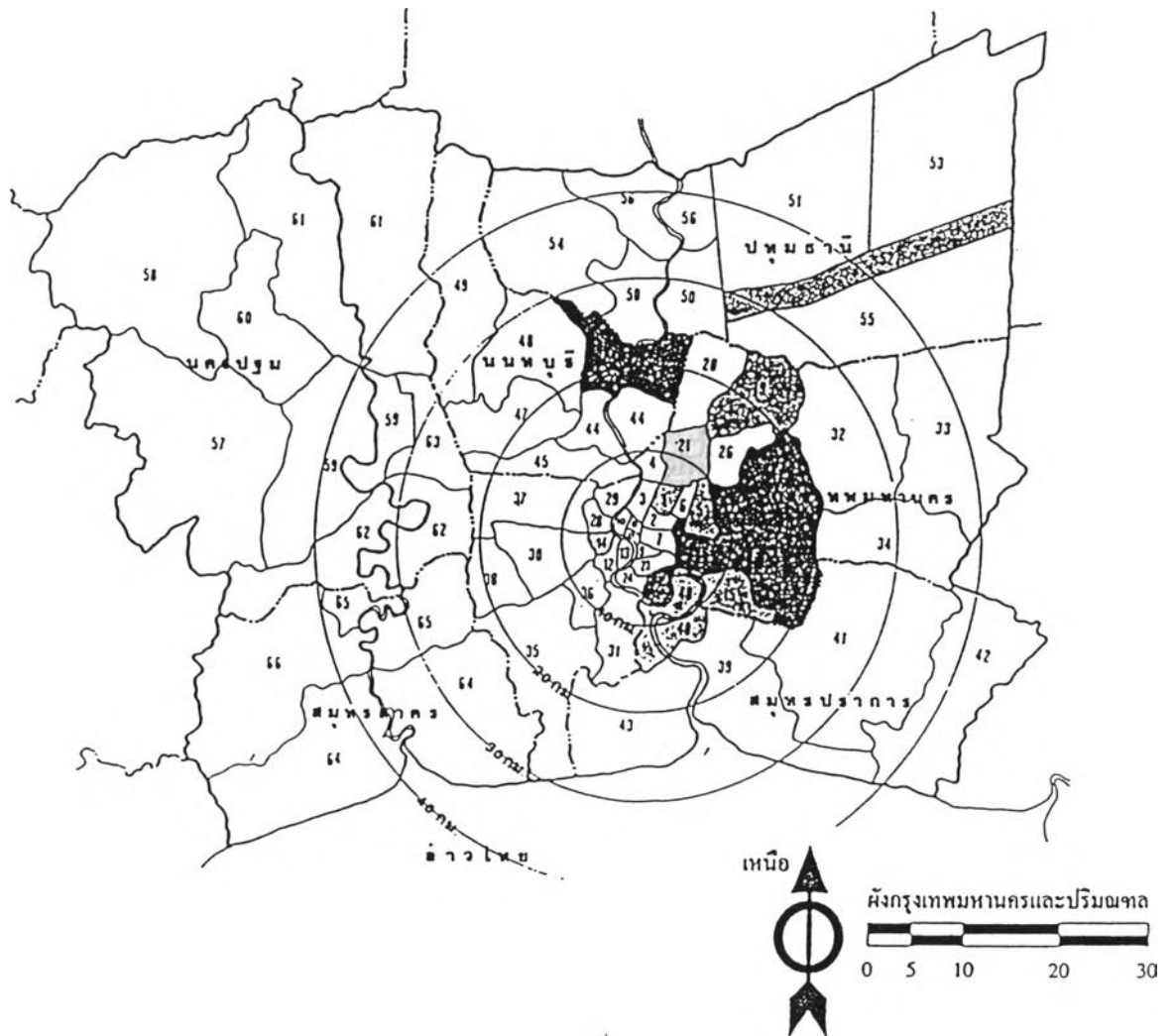
3.2 รายละเอียดด้านกายภาพ

ที่ตั้ง : เลขที่ 39/1 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
จัดเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง

ที่ดิน : มีพื้นที่รวม 89 ไร่ 88 ตารางวา ซึ่งเป็นที่ดินของวัดเสมียนนารี
และวัดเทวสุนทร

อาคารสถานที่ : พื้นที่ภายในสถาบันราชภัฏจันทรเกษมประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ได้แก่ อาคารสำหรับการเรียนการสอน อาคารฝึกงาน โรงอาหาร หอประชุม โรงพยาบาลสัตว์ โรงยิม ที่ทำการไปรษณีย์ บ้านพักอาจารย์ ฯลฯ โดยสามารถแสดงรายละเอียดในแผนผังของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

แผนภูมิที่ 3.1 แสดงเขตที่ตั้งสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

กรุงเทพมหานคร

เขตกรุงเทพมหานคร

- 1 พญาไท
- 2 รามเทวี
- 3 คูสิต
- 4 บางซื่อ
- 5 หัวใจขวาง
- 6 คินคอง
- 7 ปทุมวัน
- 8 ป้อมปราบศัตรูพ่าย
- 9 บางรัก
- 10 พระนคร
- 11 สัมพันธวงศ์
- 12 ธนบุรี
- 13 คลองสาน
- 14 บางกอกใหญ่
- เขตกรุงเทพมหานครกลาง
- 15 พระโขนง
- 16 คลองเตย
- 17 ปรเวศ

18 ลานหลวง

19 บางเขน

20 คอนเมือง

21 จตุจักร

22 เกานาวา

23 สาธา

24 บางคองหลอม

25 บางกะปิ

26 ลาคทรวา

27 บึงกุ่ม

28 บางคองน้อย

29 บางพลัด

30 ภาชีเจริญ

31 ราชกรบูรณะ

เขตกรุงเทพมหานครนอก

32 มินบุรี

33 หนองจอก

34 ลาคกระบง

35 บางคูนเทียน

36 จอมทอง

37. คลังฮัน

38. หนองนอม

จังหวัดสมุทรปราการ

39. เมืองสมุทรปราการ

40. พระประแดง

41. บางพลี

42. บางบ่อ

43. พระสมุทรเจดีย์

จังหวัดนนทบุรี

44. เมืองนนทบุรี

45. บางกรวย

46. ปากเกร็ด

47. บางใหญ่

48. บางบัวทอง

49. ไทรน้อย

จังหวัดปทุมธานี

50. เมืองปทุมธานี

51. คลองหลวง

52. ัญบุรี

53. หนองเสือ

54. ลาคทลุมแก้ว

55. ลาลูกกา

56. สามโคก

จังหวัดนครปฐม

57. เมืองนครปฐม

58. กำแพงแสน

59. นครชัยศรี

60. คอนคูน

61. บางเลน

62. สามพราน

63. กิ่งอำเภอกุทพุมณฑล

จังหวัดสมุทรสาคร

64. เมืองสมุทรสาคร

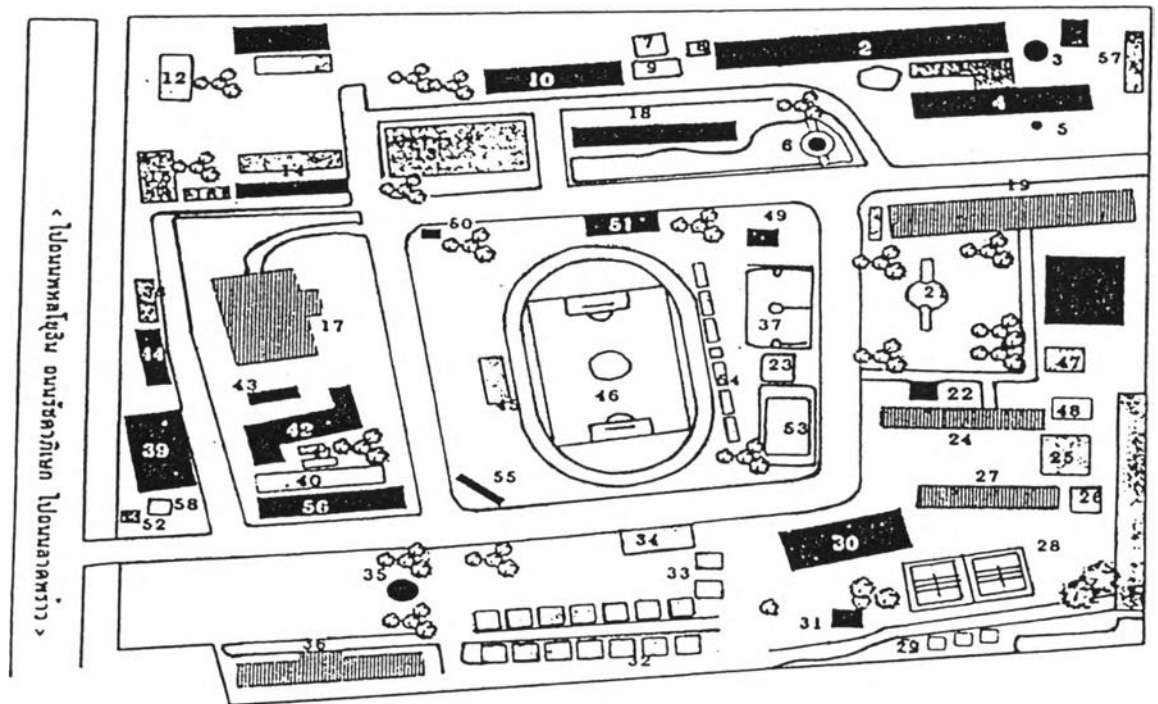
65. กระทุ่มแบน

66. บ้านแพ้ว

แผนภูมิที่ 3.2 แสดงแผนที่ตั้งสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

แผนภูมิที่ 3.3 แสดงแผนผังสถาบันราชภัฏจันทรเกษม

1. ศาลาปฏิบัติธรรม	16. อาคารผลิตภัณฑ์เกษตร	30. โรงยิม	45. ปะรำพิธี
2. อาคาร 2	17. อาคารหอสมุด	31. บ้านพักอธิการบดี	46. สนามฟุตบอล
3. องค์พระ	18. อาคารสำนักงานอธิการบดี	32. บ้านพักอาจารย์	47. โรงเก็บของ
4. อาคาร 3	19. อาคาร 1	33. บ้านพักอาจารย์	48. ห้องน้ำ
5. เสารองเก้า	20. โรงอาหาร	34. ร้านอาหาร	49. ศาลาลมโซย
6. หอนาฬิกา	21. ศาลาจันทร์	35. เสารองใหม่	50. ป้ายประกาศรวม
7. อาคาร 15/1	22. ศาลา	36. อาคารมหาจักรีสิรินธร	51. ร้านค้าสวัสดิการ
8. อาคารชมรมผู้บริหาร	23. สโมสรอาจารย์	37. สนามบาส	52. ป้อมยาม
9. อาคาร 15	24. อาคาร 7	38. โรงพยาบาลสัตว์	53. สระว่ายน้ำ
10. อาคาร 14	25. เวทีกลางแจ้ง	39. โรงเรียนอนุบาล	54. อัฒจันทร์
11. อาคารเกษตร	26. บ้านพักคนงาน	40. อาคาร 6	55. ลานจันทรเกษม
12. ฟาร์มเกษตร	27. อาคาร 8	41. เรือนกล้วยไม้	56. อาคารคอมพิวเตอร์ (6/1)
13. อาคารโรงฝึกงาน	28. สนามเทนนิส	42. อาคารวิทยาศาสตร์	57. ศาลาชาวบ้าน
14. อาคาร 9, 9/1	29. บ้านพักครู	43. อาคารพยาบาล	58. ร้านค้า
15. อาคารคณะวิชาเกษตร		44. ที่ทำการไปรษณีย์	

